

skab, men også praktisk sømandsskab. Disse evner kom til fuld udfoldelse som leder af videnskabelige ekspeditioner til Vestindien, hemmelige missioner til Sverige og Rusland og den store ekspedition til Østgrønland i 1786 for at lokalisere nordboernes Østerbygd m.m.

Efter 1798 fik han ikke flere udekommandoer, og kunne for alvor hellige sig arbejdet med opmåling og sikring af farvandet.

Allerede i 1784 havde han som nævnt taget initiativ til oprettelse af et søkortarkiv. Det blev hurtigt suppleret med andre arbejdsområder lodsvæsen, havnevæsen og søopmåling.

Løwenørn var således ikke blot en farverig og spændende søofficer, men en praktisk organisator. Han har fået en spændende og læseværdig biografi, der ikke blot centrerer sig om personen, men tillige giver væsentlige bidrag til forståelse af det 19. århundredes søfartsforhold.

Henrik Fode

Mads Østerby: *Danske jernbaners byggeri. Et rids af et forløb 1844-1984.* (Odense Universitetsforlag, 1984). 117 s., 158,60 kr. (inkl. moms og porto).

Bogens emne er de bygninger af forskellig art, der opføres i forbindelse med jernbaner, og hovedparten af bogen udgøres af et righoldigt billedmateriale, hvoraf størstedelen er viet banegårdene. Udtrykket »grim som en banegård« viser sig at være langt mindre entydigt, end man kunne tro, for det danske banegårdsbyggeri er en opvisning i stilblanding, og banegårdene derfor overraskende forskellige i deres udformning. Forfatterens korte indledning behandler emnet ud fra æstetiske betragtninger, og sætter ikke jernbanebygningerne ind i nogen videregående sammenhæng. For en historiker er der ikke meget at

hente der, men som billedsamling har bogen absolut sin værdi.

Jørgen Fink

Hanne Caspersen: *Moderskabspolitik i Danmark i 30'erne. Det modsætningsfyldte moderskab.* Skrifter udgivet af Det historiske Institut ved Københavns Universitet XVI. (Den danske historiske Forening, 1985). 197 s.

Hanne Caspersens bog giver mere, end titlen lover, idet den faktisk rummer en bred oversigt over de gifte kvinders situation i 1930'erne. Hun skriver ud fra, hvad hun kalder en subjektiv metode uden forkastelse af kildekritikken, idet hun mener, at kildekritikken er nødvendig, men ikke tilstrækkelig til udforskning af kvinders liv; man må supplere med subjektive synsvinkler og inddragelse af egne erfaringer og prøve på at leve sig ind i tid og hverdag – uden af den grund at projicere nutiden tilbage på fortiden!

1930'erne var kendetegnet af en engageret debat om mange samfundsmæssige problemer, herunder også om kvindens plads; og debatten blev forstærket af krisen, arbejdsløsheden og det faldende fødselstal. Hanne Caspersen kommer godt rundt i debatten lige fra den officielle ligestillingspolitik til »menigmands« opfattelse, der kort kunne sammenfattes til »kvindens plads er i hjemmet«.

I næste hovedafsnit gennemgås en række normative skrifter med henblik på deres holdning til pigeopdragelse. Disse skrifter lagde stor vægt på pigerens moderinstinkt og på deres opdragelse til hustru og moder, mens der var forskellig opfattelse af, hvorvidt moderskab udelukkede erhvervsarbejde.

Et meget stort afsnit behandler husmødrenes hverdag – som her afgrænses som kvinder, som enten selv var er-